

Ἐνετῶν μετὰ πολλὰς δ' ἐνεργείας δεχθεὶς ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ εἰς ἀπολογίαὺν ἠθωώθη συνοδικῶς καὶ ἀπῆλθεν εἰς Πελοπόννησον, ὀρισθεῖσης αὐτῷ καὶ ἰσοβίου συντάξεως. Ἐκ Πελοποννήσου ὅμως ἀνεληθὼν μετ' οὐ πολὺ εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἄνευ πατριαρχικῆς ἀδείας, ἐξώρισθη, εἰς Ἄθωνα, καὶ ἐκεῖ μονάζων ἐτελεύτησε.

Σέργιος ὁ Μακρῆτος ⁽¹⁾, ἐξ οὗ ἐρανίζόμεθα τὰ ἐκτεθέντα, λέγει ταῦτα περὶ τούτου.

« Ἦν μὲν οὖν ὁ παναγιώτατος Κύριλλος Ε', τὸ γένος Πελοποννήσιος, τὴν
 » γνώμην εὐθύς, τὸν τρόπον ἀπλοῦς, εἰ καὶ τισὶ ποικίλος ἐδόκει, πρὸς τὰς
 » πολλὰς μηχανὰς τῶν ἀντιπάλων πολλαχῶς ἀντιτασσόμενος, φιλάρετος, φι-
 » λάγαθος, ἐπιεικὴς, φιλομαθὴς, τῇ ἀναγνώσει τῶν θείων βιβλίων προσκειμέ-
 » νος, βίον ἡρημένος τὸν τελειότερον· διὸ καὶ ἀγρυπνείας μείζονας καὶ νηστείας
 » συνεχεσετέρας ἐποίει καὶ ἀκολουθίας ἐκκλησιαστικὰς μακροτέρας ἐφίλει καὶ
 » πρὸς πάντας γενναῖος ἐδόκει, δξύς τε περὶ τὰ πρακτεῖα, καὶ σφοδρὸς πρὸς
 » τὰ δόξαντα, ἀτρεπτος καὶ ἀδεῆς πρὸς τὰ ἐπιπίπτοντα. Ἐνετύθη καὶ ζηλω-
 » τὴς τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων διάπυρος ἐγνωρίζετο, καὶ παρὰ παντός τοῦ
 » λαοῦ διεθρุลλεῖτο καὶ διαφερόντως ἡγαπᾶτο, τῇ ἀγλατῇ τῶν ἰδίων ἀρετῶν
 » συμπάντων τὰς ψυχὰς καταθέλων καὶ ἐφελκόμενος, εἰ καὶ τὸν ἀληθῆ
 » βίον τοῦ ἀνδρός ποικίλως συγκαλυψαὶ ἐτεχνῶντο οἱ διαβέλλοντες, πανοῦργον
 » αὐτὸν ἀποκαλοῦντες, ὡς περὶ οἱ αἰρετικοὶ αἰρετικὸν εὐδυσφῆμον τὸν ὀρθοδο-
 » ξότατον. Τῆς διδασκαλίας καὶ ἐρμηνείας τῶν Γραφῶν περὶ πολλοῦ ἐποίεῖτο·
 » εἴ τις ἦν διδάσκων καὶ αὐτῷ ἦν μάλιστα ἔντιμος, καὶ πάσης ἄλλης μαθή-
 » σεως καὶ παιδείας ἐφρόντιζε καὶ πολλὴν ἐποίεῖτο πρόνοιαν τῶν ἀπανταχοῦ
 » σχολείων . . . »

Κοσμάς ὁ Αἰτωλός.

Ἐγεννήθη τῷ 1714 ἐν Μεγάλῳ Δένδρῳ τῆς Ναυπακτίας, καὶ ἐκαλεῖτο Κώνστας ἐν τοῖς κοσμικοῖς· γονέων εὐσεβῶν υἱὸς ἀνετρέφη καὶ ἐπαιδεύθη ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου ὀκταέτης δ' ἐστάλη εἰς Σιγδίτσαν τῆς Παρνασίδος παρὰ τῷ ἱεροδιδασκάλῳ Λύτσιακ, ὑπὸ τούτου δὲ μαθητεύσας ἐπὶ δέκα ἔτη, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ μετὰ δύο ἔτη προσκληθέντος εἰς τὸ ἐν Λομποτινᾷ σχολεῖον τοῦ ἱεροδιακόνου Ἀνανίου Δερβισάνου Ἡπειρώτου, καὶ μαθητοῦ τοῦ ἄνω Γερασίμου, συμπαρελήθη ὑπὸ τῆς κοινότητος καὶ ὁ Κώνστας ὡς ὑποδιδάσκαλος ⁽²⁾. Μετὰ τινὰ ἔτη ἰδρυθείσης τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς, ὁ Κώνστας φλεγόμενος ὑπὸ ἔρωτος μαθήσεως μετέβη μετ' ἄλλων Αἰτωλῶν εἰς τὸ Ἀγιώνυμον Ὄρος, καὶ ὑπὸ τὸν Παναγιώτην

(1) Πατριαρχικὴ Πεντηκονταετηρίς (ἀνεκδότος).

(2) Ἐξ ἐπιτοπιῶν παραδόσεων.